

ŠIFRA UČENIKA

MATURSKI ISPIT

JANUAR 2016. GODINE

CRNOGORSKI – SRPSKI, BOSANSKI,
HRVATSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

UPUTSTVO

VRIJEME TRAJANJA TESTA 180 MINUTA

Za vrijeme testa nije dozvoljena upotreba elektronskih uređaja.
Učenik/učenica ne smije na bilo koji način otkrivati u testu svoj identitet ili se direktno obraćati ocjenjivaču.
Test MORA biti napisan hemijskom olovkom koja se ne može brisati.

Test sadrži zadatke koji se rješavaju na jedan od sljedećih načina:

- zaokruživanjem broja ispred tačnog odgovora
- pisanjem kratkog odgovora
- pisanjem dužeg odgovora
- pisanjem eseja

Uz test si dobio/dobila **list za odgovore** za zadatke višestrukog izbora.

Potrebno je da na odgovarajuće mjesto pažljivo prepišeš svoje odgovore.

Zadatak će se vrednovati s 0 (nula) bodova ako je:

- netačan
- zaokruženo više ponuđenih odgovora
- nečitko i nejasno napisan
- rješenje napisano grafitnom olovkom

Ukoliko pogriješiš, prekriži i odgovori ponovo. Kad završiš, provjeri svoje odgovore.

Srećno!

PRAZNA STRANA

Koristeći tekst odgovori na pitanja 1, 2 i 3.

Za sve sugestije, informacije ili savjete
možete kontaktirati

CENTAR ZA ZAŠTITU POTROŠAČA

Bulevar revolucije 9
81 000 Podgorica
Tel: +382 20 244 170
e-mail: cezap@t-com.me
www.cezap.org

Projekat "Evropski potrošački most"
Project "European Consumer Bridge"

ŠTA TREBA DA ZNATE O KREDITIMA

Ova brošura je nastala uz pomoć Evropske unije, u okviru projekta „Evropski potrošački most“. Brošura ne sadrži formalno saopštenje i ne predstavlja nužno službeni stav Evropske unije.

This brochure has been produced with the assistance of the EU, within the EU-funded project „European Consumer Bridge“. This brochure does not constitute a formal communication and does not necessarily represent the official position of the European Union.

Projekat finansira Evropska unija
This project is funded by the European Union

1. Navedi naziv projekta čiji je dio ova brošura.

.....
.....

1 bod

2. Što je cilj navedenog projekta?

1. Da informiše potencijalne klijente kako najlakše da dođu do potrebnog kredita.
2. Da upozori klijente na štetu koja im se može desiti ako nijesu dovoljno informisani.
3. Da promoviše značaj Centra za zaštitu potrošača.

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

3. Napiši tačno tri načina na koje potrošači mogu dobiti informacije o svojim pravima od CEZAP-a, bez odlaska u kancelarije te institucije.

.....
.....
.....

1 bod

4. Brošura ne sadrži formalno saopštenje i ne predstavlja nužno službeni stav Evropske unije.

Odredi vrstu riječi iz navedene rečenice:

formalno

nužno

ne

1 bod

Pročitaj tekst 1 i 2 pa uradi zadatke 5 i 6.

1. U subotu 20. jula u hotelu „Fjord“ u Kotoru u 21 sat, premijerno će biti izveden autorski projekat Paola Magellija „Njegoš i ja“, u okviru teatarskog segmenta *Kotor art Teatar* premijere, na V Međunarodnom festivalu *Kotor art*. Predstava „Njegoš i ja“ nastala je u koprodukciji Međunarodnog festivala *Kotor art*, Crnogorskog narodnog pozorišta i Kraljevskog pozorišta Zetski dom. Dramaturgiju predstave potpisuje Željka Udovičić, kompozitor je Ljupče Konstantinov, scenograf Hans Georg Schafer, kostimograf Leo Kulaš, producenti Janko Ljumović i Slobodan Božović. U predstavi igraju: Karmen Bardak, Aleksandar Radulović, Paolo Magelli, Maja Pelević i Ljupčo Konstantinov. Predstava će reprizno biti izvedena 21. i 22. jula.
2. Potencijalne vrijednosti koncepta predstave „Njegoš i ja“ neosporne su. Predstavu odlikuje snažna, opipljiva atmosfera, čemu najviše doprinosi ambijent u kojem se izvodi – prazan bazen godinama zatvorenog i urušenog hotela „Fjord“. U predstavi „Njegoš i ja“, reditelj se bavi sopstvenom i društvenom istorijom, kroz teme odnosa društva prema umjetnicima, nacionalizma, revolucije, tradicije, kulturnog imperializma, devastiranja mediteranskih gradova, itd. Predstava je ustrojena kroz četiri scene, povezane autorovim, proteklim vremenom preoblikovanim i prevrednovanim sjećanjem o prvom mladićkom dolasku u Crnu Goru kao niti vodiljom. U složenom tekstu predstave neodvojivo se stapaju i prepliću dokumentaristički djelovi – lične misli i sjećanja autora i izvođača predstave (Mađelijeve impresije, fiksirane improvizacije članova autorskog tima o društvenim problemima koje ta lična sjećanja otvaraju), djelovi koje su napisali glumci u predstavi, te citati pisaca, Njegoša, Kiša, Eliota, Bihnera.

(Priređeno prema tekstu Maje Mrđenović)

5. Koji je cilj drugog teksta?

1. Ohrabrvanje publike da odgleda predstavu.
2. Sugerisanje da publika ne razumije predstavu i treba je pojasniti.
3. Podsticanje publike da čita djela Njegoša, Kiša, Eliota i Bihnera.

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

- 6.** Pored konstatacije koja je tačna zaokruži T, a koja je netačna zaokruži N i obrazloži svoj odgovor.

KONSTATACIJA	Tačno Netačno	OBRAZLOŽENJE ODGOVORA
Tema je ista u oba teksta.	T N	
Tekstovi pripadaju istoj vrsti.	T N	
Za nastanak predstave zaslužni su Željka Udovičić, Ljupče Konstantinov, Leo Kulaš, Eliot, Bihner.	T N	

3 boda

- 7.** A) Na osnovu fotografije iz predstave zaključi u koje vrijeme je smještena radnja predstave.

1. U istorijsko (Njegošev vrijeme).
2. U savremenost (naše vrijeme).
3. Predstava je bezvremena.

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

B) Obrazloži odgovor:

.....
.....

1 bod

Koristeći tekst odgovori na pitanja 8, 9, 10, 11, 12, 13 i 14.

NAJNEOBIČNIJI RESTORANI NA SVIJETU

Nacionalne kuhinje nijesu više izazov našeg ultramodernog vremena. Potraga za drugačijim, nečim što nije viđeno i što je originalno, neobični meni, ali i neobični načini spremanja hrane glavne su karakteristike modernih restorana.

„El Bulli“ je više od restorana, on je istinska oaza kuhinje koja šest mjeseci postoji usred svakodnevice. Preostalih šest mjeseci, on se zatvara da bi vam nedostajao, da poželite mjesto uobičajeno samo na prvi pogled. „El Bulli“ je istinsko gastronomsko mjesto u koje dolaze ljudi sa svih meridiana. U njemu nema jela koje se posebno ističe, jer sve što se servira pravo je remek-djelo pripremanja hrane. Prema žiriju renomiranog magazina, „Restoran“, „El Bulli“ je tri godine zaredom najbolji restoran na svijetu. Nalazi se u gradiću Roses na obali Costa Bravo u Španiji i radi od aprila do septembra, a mjesto se rezerviše godinu unaprijed. Tokom jedne sezone ima svega 8.000 mesta, za koje se prijavljuje oko pola miliona ljudi. Svako veče, 50 kuvara kuva najviše za 50 gostiju. Glavni kuvar – Ferran Adrià Akosta (1962) poslije završetka sezone, povlači se u svoj kuhinjski atelje u Barseloni. Tu sastavlja meni za narednu godinu. Večere u ovom restoranu traju po nekoliko sati i sadrže trideset jela. Porcije su dosta male, ali svaka je priča za sebe. Da bi doživljaj bio potpuniji, treba oprezno slijediti sugestije kuvara. Služe se kokteli u obliku kocke leda, ili tankih listova, na prvi pogled kao papirni, poprskani cvijetom sa jakim bojama, zatim siva jaja u kojima se umjesto žumanceta nalazi krema sa ukusom karamele...

Kvalitet hrane koja se nudi u „El Buliju“ izvanredan je. Vlasnici kažu da je priprema hrane jezik kojim se kreativnost, harmonija, veselje, ljepota, poezija, magija, humor i kultura najbolje izražavaju. Sve ovo ima svaku porciju u „El Buliju“.

(priređeno prema tekstu iz Kluba 360, 2008)

8. Ovaj tekst dio je:

1. vijesti
2. komentara
3. reportaže

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

9.

Kojim je funkcionalnim stilom napisan tekst?

.....
.....

1 bod

10.

U kojem se mjestu nalazi restoran „El Bulli“?

.....

1 bod

11.

Kako se serviraju kokteli?

.....

1 bod

12.

Za koliko gostiju svako veče 50 kuvara sprema večeru?

1. Za pedeset gostiju
2. Za osam hiljada gostiju
3. Za pola miliona gostiju

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

13.

Gost može da večera u ovom restoranu ako rezerviše mjesto:

1. jednu godinu unaprijed
2. od aprila do septembra
3. tri godine zaredom
4. u toku sezone

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

14.

Po mišljenju vlasnika restorana, priprema hrane najbolji je jezik izražavanja. Objasni ovu tvrdnju pozivajući se na tekst.

.....
.....
.....

1 bod

15.

Podvučene prezente u rečenicama zamijeni potencijalom.

Glavni kuvar – Ferran Adrià Akosta (1962) poslije završetka sezone, povlači se u svoj kuhinjski atelje u Barseloni. Tu sastavlja meni za narednu godinu.

.....
.....
.....

1 bod

16.

Rečenica Večere u ovom restoranu traju po nekoliko sati i sadrže trideset jela je:

1. zavisna
2. nezavisna

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora.

Obrazloži odgovor.

.....
.....

1 bod

17.

Iz rečenice prepiši imenski predikat.

„El Bulli“ je istinsko gastronomsko mjesto u koje dolaze ljudi sa svih meridijana.

.....
.....

1 bod

18. Odredi padež istaknutih riječi u rečenici: *Prema žiriju renomiranog magazina, to je najbolji restoran na svijetu.*

Prema žiriju

renomiranog magazina

najbolji restoran

na svijetu

1 bod

19. A) Riječ iz zagrade upotrijebi u odgovarajućem padežu.

Odsjeli smo uu Barseloni.

(hotel)

1 bod

B) Koji je to padež?

.....

1 bod

20. A) U riječi predstava nije izvršeno:

1. gubljenje suglasnika
2. jednačenje suglasnika po zvučnosti
3. jednačenje suglasnika po mjestu izgovora

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

B) Obrazloži odgovor.

.....
.....

1 bod

Na osnovu pjesme *Srodnost* odgovori na pitanja 21, 22, 23, 24, 25 i 26.

Srodnost

Đurđić, skroman cvjetić, sitan, tih i fin,
Dršće, strepi i zebe kao da je zima,
Zvoni bijele psalme snježnim zvončićima
Potajno kraj vrbe, gdje je stari mlin.

Pramaljeća blagog ovaj rosni sin
Najdraži je nama među cvjetovima;
Boju i svježi miris snijega i mlijeka ima,
Nevin, bijel i čist ko čedo, suza i krin.

Višega života otkud slutnja ta,
Što je kao glazba budi miris cvijeća?
Gdje je tajna duše koju đurđic zna?

Iz đurđica diše naša tiha sreća:
Miris tvoga bića, moja ljubavi,
Slavi drobni đurđic, cvjetić ubavi.

Antun Gustav Matoš

21.

Kako se zove pjesnička forma u kojoj je napisana pjesma?

.....

1 bod

22.

Zaokruži broj ispred osnovnog motiva pjesme, a zatim rješenje prenesi na list za odgovore.

1. Bjelina snijega
2. Cvijet đurđic
3. Tajanstvo duše

1 bod

23.

Čega je đurđic simbol u pjesmi?

.....
.....

1 bod

24.

Čemu je pjesniku poslužio opis đurđica u pjesmi?

1. Da prikaže svoj doživljaj prirode.
2. Da pokaže svoje divljenje ljepoti ovog cvijeta.
3. Da istakne sklad između spoljašnjeg svijeta i svojih osjećanja.

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

25.

A) Objasni pjesnikovu upotrebu bijele boje u pjesmi (*bijeli psalmi, sniježni zvončići, boja i miris snijega i mljeka...*).

1 bod

B) Prepiši stihove kojima ćeš dokazati svoj odgovor.

1 bod

26.

A) Koju je stilsku figuru pjesnik upotrijebio u stihu: *Zvoni bijele psalme snježnim zvončićima?*

1. ironiju
2. metaforu
3. sinesteziju

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

B) Objasni umjetničku upotrebu te stilske figure u ovoj pjesmi.

1 bod

Koristeći tekst odgovori na pitanja 27, 28 i 29.

Koštana, Salče i ostali hoće da idu).

MITKA (*zaustavlja ih*): Stoj! Kude vi?

KOŠTANA (*pokazuje na Tomu*): Ljutiće se...

MITKA: Ovamo, ti! Mene gledaj! Ja ovde...Poj!

KOŠTANA: Nemoj, nemoj, gazda-Mitke, pa poslije hadžija da se... (*Pokazuje sa strahom na Tomu.*)

TOMA (*prezrivo*): Šta “hadžija”? Šta ja imam na vas? Zanat vam je to. Možete. Otpevajte... bar džabe bakšiš da vam se ne da.

MITKA (*Koštani*): Ti samo poj! A koj na tebe ruku digne, ja sam ovde!

KOŠTANA (*počinje pesmu*):

Hadži-Gajka, hadži-Gajka

devojku udava...

Em je dava,

em je ne udava...

MITKA (*prekida je*): Neću tej stare, tej mrtve, hadžijske pesme! Drugo!

KOŠTANA (*peva*):

Dude mori, Dude, belo Dude,

kako tebe, Dude, nigde nema,

ni u Tursko, mori, ni Kaursko.

Zapali me, Dude, izgore me,

napravi me suvo drvo,

suvo drvo javorovo,

od drveta sitan pepel,

od pepela miris sapun,

pa s's njega da se miješ,

Dude, mori, belo Dude, svoje lice!

27.

Kojem književnom rodu pripada navedeni odlomak?

1. lirici
2. epici
3. drami

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

28.

Kako se zove tekst koji je u zagradi?

.....

1 bod

29.

Što je iskazano u Koštaninoj pjesmi *Dude mori, Dude, belo Dude?*

1. Osjećanje usamljenosti i napuštenosti.
2. Želja da se ljubav prizna i dokaže.
3. Pjesnikov doživljaj ljepote.

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

30.

Ponuđene su dvije teme za pisanje eseja. Zaokruži broj ispred teme koju si odabralo/odabrala i napiši esej koji treba da sadrži od 250 do 300 riječi. Oblikuj ga kao zaokruženu cjelinu (uvod, razrada, zaključak). Poštuj zahtjev o broju riječi +/- 10% (ocjenjuje se sastav koji ima od 225 do 330 riječi; ako esej ima manje od 225 riječi, NE ČITA SE UOPŠTE, a na 330. riječi PRESTAJE čitanje).

Vodi računa o jezičkoj pravilnosti i čitljivosti teksta.

1. Alihodžin lik u Andrićevom romanu „Na Drini ćuprija“

Uputstvo za pisanje eseja:

1. Objasni značaj romana „Na Drini ćuprija“ u savremenoj književnosti (u čemu je njegova specifičnost, koji vremenski period obuhvata...)
2. Što je osnovni motiv romana? Što je šira tema romana?
3. Nabroj najznačajnije likove u romanu, za koje vrijeme, koje tipove ponašanja (pogleda na svijet) predstavljaju, kakva im je uloga u svijetu romana...
4. Kakvo mjesto među njima zauzima Alihodža (kad se pojavljuje, opiši njegov karakter; objasni njegovo ponašanje za vrijeme ulaska austrougarske vlasti u Bosnu i kasnije do Prvog svjetskog rata).
5. Objasni značenje koje unosi ovaj lik u svijet romana.

2. Zanat (ni)je zlata vrijedan

Uputstvo za pisanje eseja:

1. Nabroj različite vrste poslova i zanata.
2. Objasni koliko je važno odabrati posao koji volimo.
3. Opiši jedan zanat za koji smatraš da zahtijeva znanje, sposobnost, ali i kreativnost.
4. Da li bi volio/volgela da se baviš nekim zanatom. Obrazloži odgovor.
5. Iznesi sopstveni stav u odnosu na temu.
6. Navedi najmanje dva argumenta u prilog svom razmišljanju.
7. Potkrijepi svoje razmišljanje s najmanje jednim primjerom za svoj argument.

25 bodova

KONCEPT ESEJA

ESEJ

ESEJ

ESEJ

ESEJ

